

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ПІДПРИЄМСТВА»

Лектор курсу			Пильнова Валентина Павлівна , кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності		Контактна інформація лектора (e-mail), сторінка курсу в Moodle		e-mail: ptbd_dut@ukr.net ; сторінка курсу в Moodle – http://dl.dut.edu.ua/course/view.php?id=1882	
Галузь знань			07 «Управління та адміністрування»		Рівень вищої освіти		бакалавр	
Спеціальність			076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»		Семестр		8	
Освітня програма			«Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»		Тип дисципліни		Обов'язкова	
Обсяг:	Кредитів ECTS	Годин	За видами занять:					
			Лекцій	Семінарських занять	Практичних занять	Лабораторних занять	Самостійна підготовка	
	4	120	18	-	18	-	84	

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Взаємозв'язок у структурно-логічній схемі

Освітні компоненти, які передують вивченню	Соціально-екологічна безпека життєдіяльності, Організація ведення бізнесу, Інвестиції та кредитування бізнесу, Інноваційне підприємництво, Організація комерційної діяльності, Зовнішньоекономічна діяльність, Державне та технічне регулювання торгівлі, Бізнес-планування на підприємстві, Виробнича практика
--	---

Освітні компоненти для яких є базовою	-
---------------------------------------	---

Мета курсу:	отримання знань про використання теоретико-методичних основ оцінки та аналізу стану економічної безпеки підприємства для формування навичок розробки практичних рекомендацій щодо зниження ризиків підприємства та розробки антикризових заходів.
--------------------	---

Компетентності відповідно до освітньої програми

Soft- skills / Загальні компетентності (ЗК)	Hard-skills / Спеціальні компетентності (СК)
ЗК2. Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях. ЗК8. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість. ЗК10. Здатність діяти відповідально та свідомо.	СК2. Здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення, функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур СК7. Здатність визначати і виконувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН2. Застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

ПРН7. Демонструвати підприємливість в різних напрямках професійної діяльності та брати відповідальність за результати.

ПРН17. Вміти вирішувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і розв'язувати проблеми у кризових ситуаціях з урахуванням зовнішніх та внутрішніх впливів.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Тема, опис теми	Вид заняття	Оцінювання за тему	Форми і методи навчання/питання до самостійної роботи
Розділ 1 «ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ»			
Тема 1. <i>Теоретико-методичні основи економічної безпеки підприємства</i> Знати: категоріальний апарат економічної безпеки підприємства; нормативно-правове забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур. Вміти: визначати і виконувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких торговельних та біржових структур; обґрунтовувати вибір методів управління економічною безпекою підприємства. Формування компетенцій: ЗК2, ЗК8, ЗК10, СК2, СК7 Результати навчання: ПРН2, ПРН7, ПРН17 Рекомендовані джерела: 1–9	Лекція 1	5,5*	Лекція-візуалізація
	Практичне заняття 1		Усне опитування, навчальна дискусія, обговорення ситуаційного завдання
Тема 2. <i>Загрози економічної безпеки підприємства</i> Знати: основні положення в управлінні економічною безпекою підприємства. Вміти: здійснювати діагностику економічної безпеки підприємства; застосовувати інноваційні підходи в діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур. Формування компетенцій: ЗК2, ЗК8, ЗК10, СК2, СК7 Результати навчання: ПРН2, ПРН7, ПРН17 Рекомендовані джерела: 1–9	Лекція 2	5,5*	Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів
	Практичне заняття 2		Усне опитування, навчальна дискусія, доповідь з презентацією за тематикою самостійного вивчення дисципліни
Тема 3. <i>Система економічної безпеки підприємства</i>	Лекція 3	5,5*	Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів

<p><u>Знати:</u> теоретичні основи щодо управління економічною безпекою підприємства; особливості організації служби економічної безпеки на вітчизняних підприємствах.</p> <p><u>Вміти:</u> визначати і виконувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур; визначати виробничу, фінансову, силову, інформаційну, кадрову, інтелектуальну безпеки підприємства</p> <p><u>Формування компетенцій:</u> ЗК2, ЗК8, ЗК10, СК2, СК7</p> <p><u>Результати навчання:</u> ПРН2, ПРН7, ПРН17</p> <p><u>Рекомендовані джерела:</u> 1–6</p>	<p>Практичне заняття 3</p>		<p>Мозковий шторм, навчальна дискусія, вирішення практичних задач</p>
<p>Тема 4. <i>Стратегія економічної безпеки підприємства</i></p> <p><u>Знати:</u> нормативно-правове забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур; особливості організації служби економічної безпеки на вітчизняних підприємствах.</p> <p><u>Вміти:</u> визначати виробничу, фінансову, силову, інформаційну, кадрову, інтелектуальну безпеки підприємства</p> <p><u>Формування компетенцій:</u> ЗК2, ЗК8, ЗК10, СК2, СК7</p> <p><u>Результати навчання:</u> ПРН2, ПРН7, ПРН17</p> <p><u>Рекомендовані джерела:</u> 1–6</p>	<p>Лекція 4</p>	<p>5,5*</p>	<p>Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів</p>
<p>Практичне заняття 4</p>	<p>Проведення модульного контролю № 1 «Теоретико- методичні аспекти управління економічною безпекою»</p>		
<p>Тема 1. Теоретико - методичні основи економічної безпеки підприємства</p> <p>Тема 2. Загрози економічної безпеки підприємства</p> <p>Тема 3. Система економічної безпеки підприємства</p> <p>Тема 4. Стратегія економічної безпеки підприємства</p>	<p>Самостійна робота</p>		<ol style="list-style-type: none"> 1. Об'єкт, суб'єкт та мета дослідження економічної безпеки підприємства. 2. Законодавче регулювання економічної безпеки підприємства. 3. Основні проблеми безпеки підприємств в Україні. 4. Загрози економічній безпеці підприємств Законодавчі основи функціонування фондового ринку в Україні. 5. Об'єкти захисту економічної безпеки підприємства. 6. Види стратегій забезпечення економічної безпеки підприємства. 7. Загрози економічній безпеці підприємств.

			<p>8. Визначення ролі економічної безпеки в системі стратегічного управління підприємством.</p> <p>9. Формування банку сценаріїв поведінки управляючої системи відповідно до стану й варіабельності кількісних індикативних показників стану економічної безпеки підприємства.</p> <p>10. Особливості створення специфічного механізму локалізації, попередження, мінімізації дії та усунення внутрішніх та зовнішніх загроз за зонами економічної безпеки підприємства.</p>
Розділ 2 «ПРАКТИЧНІ ІНСТРУМЕНТИ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВА»			
<p>Тема 5. <i>Основні підходи до дослідження економічної безпеки підприємства</i></p> <p><u>Знати:</u> теоретичні основи щодо управління економічною безпекою підприємства; світові тенденції підвищення рівня економічної безпеки підприємства.</p> <p><u>Вміти:</u> здійснювати діагностику економічної безпеки підприємства; обґрунтовувати вибір методів управління економічною безпекою підприємства</p> <p><u>Формування компетенцій:</u> ЗК2, ЗК8, ЗК10, СК2, СК7</p> <p><u>Результати навчання:</u> ПРН2, ПРН7, ПРН17</p> <p><u>Рекомендовані джерела:</u> 1–6</p>	Лекція 5	6,5*	Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів
	Практичне заняття 5		Мозковий шторм, навчальна дискусія, обговорення ситуаційного завдання
	Лекція 6		Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів
	Практичне заняття 6		Усне опитування, навчальна дискусія, доповідь з презентацією за тематикою самостійного вивчення дисципліни
<p>Тема 6. <i>Методи визначення рівня економічної безпеки</i></p> <p><u>Знати:</u> основи оцінювання кон'юнктури ринків та результатів діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур з урахуванням ризиків.</p> <p><u>Вміти:</u> обґрунтовувати вибір методів управління економічною безпекою підприємства; ефективно використовувати методики оцінки рівня економічної безпеки підприємства.</p> <p><u>Формування компетенцій:</u> ЗК2, ЗК8, ЗК10, СК2, СК7</p> <p><u>Результати навчання:</u> ПРН2, ПРН7, ПРН17</p>	Лекція 7	6,0*	Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів
	Практичне заняття 7		Усне опитування, тестування, навчальна дискусія, обговорення ситуаційного завдання
	Лекція 8		Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів
	Практичне заняття 8		Усне опитування, навчальна дискусія, доповідь з презентацією за тематикою самостійного вивчення дисципліни

<p>Рекомендовані джерела: 1–9</p>			
<p>Тема 7. Організація управління підприємством на основі забезпечення його економічної безпеки Знати: основні положення в управлінні економічною безпекою підприємства; світові тенденції підвищення рівня економічної безпеки підприємства. Вміти: визначати виробничу, фінансову, силову, інформаційну, кадрову, інтелектуальну безпеку підприємства. Формування компетенцій: ЗК2, ЗК8, ЗК10, СК2, СК7 Результати навчання: ПРН2, ПРН7, ПРН17 Рекомендовані джерела: 1–6</p>	Лекція 9	5,5*	Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів
<p>Тема 5. Основні підходи до дослідження економічної безпеки підприємства Тема 6. Методи визначення рівня економічної безпеки Тема 7. Організація управління підприємством на основі забезпечення його економічної безпеки</p>	Практичне заняття 9		Проведення модульного контролю № 2 «Практичні інструменти управління економічною безпекою підприємства»
	Самостійна робота		<ol style="list-style-type: none"> 1. Показники оцінки стану економічної безпеки підприємства. 2. Господарські ризики підприємства, що впливають на стан економічної безпеки підприємства. 3. Напрями захисту підприємства від ризиків економічної безпеки. 4. Методи оцінки фінансової складової економічної безпеки підприємства. 5. Чинники, що впливають на фінансову складову економічної. 6. Методи оцінки конкурентоспроможності підприємства. 7. Напрями зміцнення економічної безпеки сучасних підприємств. 8. Технологічні та функціональні дії щодо захисту від загроз економічної безпеки. 9. Заходи захисту внутрішньоофісної безпеки. 10. Оцінка стану економічної безпеки підприємств за допомогою економіко-математичних методів: кластерного аналізу та побудови нейросітьових мереж з самонавчанням. 11. Класифікація ризиків підприємства та методи їх регулювання.

МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

- Мультимедійний проектор;
- Комп'ютерний клас для проведення практичних занять.

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

1. Пильнова В.П. Дотримання балансу дебіторської та кредиторської заборгованості як показник стабільного фінансового стану підприємств. *Інвестиції: практика та досвід : наук.-практ. журн.* – К., 2020. – Вип. 1. – С. 33–38. – URL: <http://www.investplan.com.ua/?n=2&y=6814>
2. Пильнова В.П. Оцінка і контроль кредитоспроможності суб'єктів малого бізнесу. *Інвестиції: практика та досвід : наук.-практ. журн.* – К., 2020. – Вип. 2. – С. 43–48. – URL: <http://www.investplan.com.ua/?n=2&y=6814>
3. Пильнова В.П. Фінансова безпека суб'єктів підприємництва: вплив ризиків на фінансову стійкість. *Ефективна економіка.* 2020. №1. – URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=7595>
4. Пильнова В.П., Гавриш О.М., Капелюшна Т.В. Формування системи управління підприємницькими ризиками. *Інвестиції: практика та досвід : наук.-практ. журн.* – К., 2020. – Вип.24. – URL: <http://www.investplan.com.ua/?n=2&y=6814>
5. Економічна безпека підприємства : навчальний посібник / [Небава М. І., Міронова Ю.В.] – Вінниця : ВНТУ, 2017. – 73 с. http://www.dut.edu.ua/uploads/1_1852_74531568.pdf
6. Економічна та майнова безпека бізнесу: навчальний посібник / Б.М. Андрушків, Л.Я. Мальюта. – Тернопіль: ФОП Паляниця В.А., 2016. – 180 с. <http://www.dut.edu.ua/ua/lib/1/category/726/view/1212>
7. Горбова Н. А. Господарське право України: навч. посібник. Мелітополь: Однорог Т. В., 2019. – 127 с. http://www.dut.edu.ua/uploads/1_1941_59164057.pdf
8. Господарське право України : підручник : у 2 ч.Ч. 1 / [Андрєєва О. Б., Жорнокуй Ю. М., Гетманець О. П. та ін.]. – 2-ге вид., зі змін. та випр. –Харків : Харків. нац. ун-т внутр. справ, 2016. – 324 с. - http://www.dut.edu.ua/uploads/1_1927_99704857.pdf
9. Господарське право України : підручник : у 2 ч.Ч. 2 [Андрєєва О. Б., Жорнокуй Ю. М., Гетманець О. П. та ін.]. – 2-ге вид., зі змін. та випр. –Харків : Харків. нац. ун-т внутр. справ, 2016. – 324 с. - http://www.dut.edu.ua/uploads/1_1927_67515389.pdf

ПОЛІТИКА КУРСУ («ПРАВИЛА ГРИ»)

- Курс передбачає роботу в колективі.
- Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики.
- Освоєння дисципліни передбачає обов'язкове відвідування лекцій і практичних занять, а також самостійну роботу.
- Самостійна робота включає в себе теоретичне вивчення питань, що стосуються тем лекційних занять, які не ввійшли в теоретичний курс, або ж були розглянуті коротко, їх поглиблена проробка за рекомендованою літературою.
- Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.
- Якщо студент відсутній з поважної причини, він презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача.
- Під час роботи над завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності: при використанні Інтернет ресурсів та інших джерел інформації студент повинен вказати джерело, використане в ході виконання завдання. У разі виявлення факту плагіату студент отримує за завдання 0 балів.
- Студент, який спізнився, вважається таким, що пропустив заняття з неповажної причини з виставленням 0 балів за заняття, і при цьому має право бути присутнім на занятті.
- За використання телефонів і комп'ютерних засобів без дозволу викладача, порушення дисципліни студент видаляється з заняття, за заняття отримує 0 балів.

* КРИТЕРІЇ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ			
Умовою допуску до підсумкового контролю є набрання студентом 30 балів у сукупності за всіма темами дисципліни			
Форми контролю	Види навчальної роботи		Оцінювання
ПОТОЧНИЙ КONTРоль	Робота на заняттях, у т.ч.:		
	• присутність на заняттях (при пропусках занять з поважних причин допускається відпрацювання пройденого матеріалу)		за кожне відвідування 0,55 бала
	• участь у експрес-опитуванні		за кожну правильну відповідь 0,25 бала
	• доповідь з презентацією за тематикою самостійного вивчення дисципліни (оцінка залежить від повноти розкриття теми, якості інформації, самостійності та креативності матеріалу, якості презентації і доповіді), підготовка реферату		за кожну презентацію (реферат) максимум 3 бали
	• усне опитування, тестування, рішення практичних задач		за кожну правильну відповідь 0,5 бала
	• участь у навчальній дискусії, обговоренні ситуаційного завдання		за кожну правильну відповідь 2 бали
	• участь у діловій грі		за кожну участь 1 бал
РУБіЖНЕ ОЦІНЮВАННЯ (МОДУЛЬНИЙ КONTРоль)	Модульний контроль № 1 «ТЕОРЕТИКО - МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ»		максимальна оцінка – 15 балів
	Модульний контроль № 2 «ПРАКТИЧНІ ІНСТРУМЕНТИ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВА»		максимальна оцінка – 15 балів
Додаткова оцінка	Участь у наукових конференціях, підготовка наукових публікацій, участь у Всеукраїнських та Міжнародних конкурсах наукових студентських робіт за спеціальністю, створення кейсів тощо.		Звільняється від екзамену
ПІДСУМКОВЕ ОЦІНЮВАННЯ <i>Екзамен</i>	Метою екзамену є контроль сформованості практичних навичок та професійних компетентностей, необхідних для виконання професійних обов'язків. Екзамен проходить у письмовій формі.		30 балів
ПІДСУМКОВА ОЦІНКА ЗА ДИСЦИПЛІНУ			
бали	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка /зачис в екзаменаційній відомості
90-100	Студент демонструє повні й міцні знання навчального матеріалу в обсязі, що відповідає робочій програмі дисципліни, правильно й обґрунтовано приймає необхідні рішення в різних нестандартних ситуаціях. Вміє реалізувати теоретичні положення дисципліни в практичних розрахунках, аналізувати та співставляти дані об'єктів діяльності фахівця на основі набутих з даної та суміжних дисциплін знань та умінь. Знає сучасні технології та методи розрахунків з даної дисципліни. За час навчання при	Високий Повністю забезпечує вимоги до знань, умінь і навичок, що викладені в робочій програмі дисципліни. Власні пропозиції студента в оцінках і вирішенні практичних задач підвищує його вміння використовувати знання, які він отримав при вивченні інших дисциплін, а також	Відмінно / Зараховано (А)

	<p>проведенні практичних занять, при виконанні індивідуальних / контрольних завдань проявив вміння самостійно вирішувати поставлені завдання, активно включатись в дискусії, може відстоювати власну позицію в питаннях та рішеннях, що розглядаються. Зменшення 100-бальної оцінки може бути пов'язане з недостатнім розкриттям питань, що стосується дисципліни, яка вивчається, але виходить за рамки об'єму матеріалу, передбаченого робочою програмою, або студент проявляє невпевненість в тлумаченні теоретичних положень чи складних практичних завдань.</p>	<p>знання, набуті при самостійному поглибленому вивченні питань, що відносяться до дисципліни, яка вивчається.</p>	
82-89	<p>Студент демонструє гарні знання, добре володіє матеріалом, що відповідає робочій програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати теоретичні положення при вирішенні практичних задач, але допускає окремі неточності. Вміє самостійно виправляти допущені помилки, кількість яких є незначною.</p> <p>Знає сучасні технології та методи розрахунків з даної дисципліни. За час навчання при проведенні практичних занять, при виконанні індивідуальних / контрольних завдань та поясненні прийнятих рішень, дає вичерпні пояснення.</p>	<p>Достатній</p> <p>Забезпечує студенту самостійне вирішення основних практичних задач в умовах, коли вихідні дані в них змінюються порівняно з прикладами, що розглянуті при вивченні дисципліни</p>	<p>Добре / Зараховано (B)</p>
75-81	<p>Студент в загальному добре володіє матеріалом, знає основні положення матеріалу, що відповідає робочій програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати при вирішенні типових практичних завдань, але допускає окремі неточності. Вміє пояснити основні положення виконаних завдань та дати правильні відповіді при зміні результату при заданій зміні вихідних параметрів. Помилки у відповідях/ рішеннях/ розрахунках не є системними. Знає характеристики основних положень, що мають визначальне значення при проведенні практичних занять, при виконанні індивідуальних / контрольних завдань та поясненні прийнятих рішень, в межах дисципліни, що вивчається.</p>	<p>Достатній</p> <p>Конкретний рівень, за вивченим матеріалом робочої програми дисципліни.</p> <p>Додаткові питання про можливість використання теоретичних положень для практичного використання викликають утруднення.</p>	<p>Добре / Зараховано (C)</p>
64-74	<p>Студент засвоїв основний теоретичний матеріал, передбачений робочою програмою дисципліни, та розуміє постанову стандартних практичних завдань, має пропозиції щодо напрямку їх вирішень. Розуміє основні положення, що є визначальними в курсі, може вирішувати подібні завдання тим, що розглядалися з викладачем, але допускає значну кількість неточностей і грубих помилок, які може усувати за допомогою викладача.</p>	<p>Середній</p> <p>Забезпечує достатньо надійний рівень відтворення основних положень дисципліни</p>	<p>Задовільно / Зараховано (D)</p>
60-63	<p>Студент має певні знання, передбачені в робочій програмі дисципліни, володіє основними положеннями, що вивчаються на рівні, який визначається як мінімально допустимий. З використанням основних теоретичних положень, студент з труднощами пояснює правила вирішення практичних/розрахункових завдань дисципліни. Виконання практичних / індивідуальних / контрольних завдань значно формалізовано: є відповідність алгоритму, але відсутнє глибоке розуміння роботи та взаємозв'язків з іншими дисциплінами.</p>	<p>Середній</p> <p>Є мінімально допустимим у всіх складових навчальної програми з дисципліни</p>	<p>Задовільно / Зараховано (E)</p>
35-59	<p>Студент може відтворити окремі фрагменти з курсу.</p>	<p>Низький</p>	<p>Незадовільно з можливістю</p>

	<p>Незважаючи на те, що програму навчальної дисципліни студент виконав, працював він пасивно, його відповіді під час практичних робіт в більшості є невірними, необґрунтованими.</p> <p>Цілісність розуміння матеріалу з дисципліни у студента відсутні.</p>	<p>Не забезпечує практичної реалізації задач, що формуються при вивченні дисципліни</p>	<p>повторного складання) / Не зараховано (FX) В залікову книжку не представляється</p>
1-34	<p>Студент повністю не виконав вимог робочої програми навчальної дисципліни.</p> <p>Його знання на підсумкових етапах навчання є фрагментарними.</p> <p>Студент не допущений до здачі заліку.</p>	<p>Незадовільний</p> <p>Студент не підготовлений до самостійного вирішення задач, які окреслює мета та завдання дисципліни</p>	<p>Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням / Не допущений (F) В залікову книжку не представляється</p>